

Toptancı hallerindeki faaliyetlerin vergi kanunları karşısındaki durumu

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	39044742-130[Özelge]-946158
Tarih	24.08.2022

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları KDV-ÖTV Grup Müdürlüğü

Sayı :39044742-130[Özelge]-946158

24.08.2022

Konu :Toptancı hallerindeki faaliyetlerin vergi kanunları karşısındaki durumu

İlgi :.../.../... tarih ve evrak kayıt numaralı özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Şirketinizin balık ürünleri toptan ticareti ve komisyonculuğu işi ile iştigal ettiği, balık ürünlerinin bir kısmını tekne ile avcılık yapan vergi mükellefi gerçek kişilerden ve kurumlar vergisi mükelleflerinden, bir kısmını komisyonculardan ve bir kısmını ise vergi mükellefiyeti olmayan balıkçılardan satın aldığı belirtilerek, söz konusu alımlara ilişkin yapılacak teslimlerde vergilendirmenin ve belge düzeninin ne şekilde olacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, ikinci

fıkrasında ise safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında, yapacakları nakden veya hesaben ödemeler (avans olarak ödenenler dâhil) üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapmakla sorumlu olanlar sayılmış olup, anılan fıkranın (11) numaralı bendinde ise

"Çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;

a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlar için (2009/14592 sayılı BKK ile %1),

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için (2009/14592 sayılı BKK ile % 2),

..."

oranlarında vergi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Öte yandan; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesi uyarınca Bakanlığımıza, ziraî ürünlerin (işlenmiş olanlar dâhil) alım ve satımına aracılık eden kuruluşlar ile Ticaret Borsalarını bu mahsullerin satın alınması sırasında yapılacak vergi tevkifatından müteselsilen sorumlu tutma, söz konusu ürünlerin satışı dolayısıyla yapılacak vergi tevkifatının hangi safhada yapılacağını her bir ürün için ayrı ayrı belirleme yönünde yetki verilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu yetkiye istinaden; Bakanlığımızca hazırlanan 164 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin, "Tevkifat Yapmak Zorunda Olan Kamu Kurum ve Kuruluşları Dışındaki

Kurum, Kuruluş ve Kişilerce Zirai Ürün Alımında Yapılacak Gelir Vergisi Tevkifatı ve Mütessesil Sorumluluk:" başlıklı 3 numaralı bölümünde;

" ...

Bu hükümlere göre, yukarıda sayılan kurum, kuruluş ve kişiler; çiftçilerden satın aldıkları zirai ürünler için yaptıkları ödemelerden (avans olarak ödenenler dâhil) tevkifat yapmak zorundadırlar. Ancak, bu tevkifatın yapılmaması halinde, ürünü çiftçiden satın alanın sorumluluğu olmakla birlikte, bu ürünün daha sonraki safhalarda alım-satımına taraf olanlar da tevkif yoluyla ödenmeyen vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından mütessesilen sorumlu olacaklardır. Diğer bir anlatımla, zirai ürünlerin çiftçi dışındaki kişilerden satın alınması halinde, ürünü satın alanlar, bu ürünlerle ilgili gelir vergisi tevkifatının yapıldığına kanaat getirirlerse, gelir vergisi tevkifatını yapmayabileceklerdir. Bu durumda, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından mütessesilen sorumlu olacaklardır. Ancak, mükellefler mütessesil sorumluluğun dışında kalmayı tercih ettikleri takdirde, zirai ürünü kimden satın almış olursa olsunlar, gelir vergisi tevkifatı yaparak ilgili vergi dairesine yatırmak zorundadırlar."

açıklamaları yer almaktadır.

Mezkûr Tebliğin, "5590 Sayılı Kanuna Göre Kurulmuş Bulunan Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Zirai Ürün Bedellerinden Yapılacak Gelir Vergisi Tevkifatı ve Mütessesil Sorumluluk:" başlıklı 4 numaralı bölümünde ise,

" ...

Öte yandan, bu Tebliğin 1, 2 ve 3 üncü bölümlerinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kişi, kurum ve kuruluşların; çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan, 5590 sayılı Kanuna göre kurulmuş bulunan Ticaret Borsalarında tescil ettirerek satın aldıkları zirai ürün bedelleri üzerinden, gelir vergisi tevkifatı yapmayacaklar ve mütessesilen de sorumlu olmayacaklardır. Ancak; söz konusu zirai ürünlerle ilgili olarak daha önce çiftçiden satın alınması esnasında gelir vergisi tevkifatının yapılmamış olması halinde, tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi, gecikme faizi ve gecikme zammından tescil işlemini yapan borsalar ve vergisi tevkif yoluyla ödenmeyen zirai ürünü Borsaya getirenler de mütessesilen sorumlu olacaklardır.

... "

açıklamaları yer almaktadır.

Ayrıca, 128 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "X- Vergi Tevkifatı ve Esasları" başlıklı bölümünde; "... Diğer taraftan yaş meyve sebze komisyonculuğu ile uğraşanlar her ne kadar komisyoncu adı altında faaliyet göstermekteyseler de müstahsilden aldıkları ürünler için müstahsil makbuzunu bizzat kendileri düzenledikleri ve satın alan kimseye bu ürünleri kendi faturaları ile devrettiklerinden, Vergi Kanunları yönünden yaptıkları iş bir alım-satım faaliyeti niteliğinde bulunmaktadır. Bu nedenle komisyoncu adı altında çalışmakla beraber faaliyeti alım-satım niteliğinde olan bu şahıslarda çiftçilerden satın alacakları zirai ürünlerin bedellerinden tevkifat yapmak zorundadırlar. Vergi Usul Kanununda yapılan değişiklikle vergilemede vergiyi doğuran olayın gerçek niteliği esas alındığı ve canlı hayvanların müstahsilleri tarafından kestirilerek et olarak satılması hali gerçek yönüyle canlı hayvan satışı niteliğinde olduğundan bu halde de tevkifat yapılacaktır." yönünde açıklamalara yer verilmiş bulunmaktadır.

Buna göre, Şirketiniz tarafından gerçekleştirilen, balık ürünleri toptan ticareti ve komisyonculuğu işinden elde edilen kazancın kurum kazancı olarak vergilendirilmesi gerekmekte olup, çiftçilerden satın alınan balık ve balık ürünleri için Şirketinizce gerçekleştirilecek ödemeler üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendinin (a) alt bendi hükümleri uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, söz konusu zirai ürünlerin çiftçi dışındaki kişilerden ticaret borsalarına tescil ettirilmeksizin satın alınması halinde, bu ürünlerle ilgili gelir vergisi tevkifatının yapıldığına kanaat getirilmesi durumunda, Şirketinizce gelir vergisi tevkifatı yapılmayabilecek olup ancak, bu durumda da tevkif yoluyla ödenmesi gereken vergi ile buna bağlı ceza, gecikme faizi ve gecikme zammından müteselsil sorumluluğunuz bulunacağından, müteselsil sorumluluğun dışında kalmayı tercih etmeniz halinde gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekecektir.

Ancak, söz konusu zirai ürünlerin çiftçi dışında kalan kişi, kurum ve kuruluşlardan ticaret borsalarına tescil ettirilmek suretiyle satın alınması halinde ise Şirketinizce gelir vergisi tevkifatı yapılmayacağı ve

müteselsilen de sorumlu olunmayacağı tabiidir.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsikinin mecburi olduğu hükme bağlanmış olup, söz konusu kayıtların ise esas itibariyle aynı Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan veya Bakanlığımıza verilen yetkiye dayanılarak kullanılma zorunluluğu getirilen belgelerle tevsik edilmesi gerekmektedir.

Mezkûr Kanunun;

-229 uncu maddesinde, "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*",

-232 nci maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. *Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;*
2. *Serbest meslek erbabına;*
3. *Kazançları basit usulde tesbit olunan tüccarlara;*
4. *Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;*
5. *Vergiden muaf esnafa*

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

...",

- 235 inci maddesinde, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur.*

Çiftçiden avans üzerine yapılan mubayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir.

Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer...",

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 242 nci maddesinin 2 numaralı fıkrası ile Hazine ve Maliye Bakanlığı; elektronik defter, kayıt ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazı ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, elektronik ortamda tutulmasına ve düzenlenmesine izin verilen defter ve belgelerde yer alması gereken bilgileri internet de dahil olmak üzere her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında Hazine ve Maliye Bakanlığına veya Hazine ve Maliye Bakanlığının gözetim ve denetimine tabi olup, kuruluşu, faaliyetleri, çalışma ve denetim esasları Cumhurbaşkanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecek olan özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir şirkete aktarma zorunluluğu getirmeye, bilgi aktarımında uyulacak format ve standartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye, bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım usul ve esaslarını düzenlemeye ve denetlemeye yetkili kılınmıştır.

Ayrıca söz konusu fıkra, Vergi Usul Kanunu ve diğer vergi kanunlarında defter, kayıt ve belgelere ilişkin olarak yer alan hükümlerin elektronik defter, kayıt ve belgeler için de geçerli olduğu; Hazine ve Maliye Bakanlığının, elektronik defter, belge ve kayıtlar için diğer defter, belge ve kayıtlara ilişkin usul ve esaslardan farklı usul ve esaslar belirlemeye yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde, Hazine ve Maliye Bakanlığının, tutulması ve düzenlenmesi zorunlu defter, kayıt ve belgelerin mikro film, mikro fiş veya elektronik bilgi ve kayıt araçlarıyla yapılması veya bu kayıt ortamlarında saklanması hususunda izin vermeye veya zorunluluk getirmeye, bu şekilde tutulacak defter ve kayıtların kopyalarının Hazine ve Maliye Bakanlığında veya muhafaza etmekle görevlendireceği kurumlarda saklanması zorunluluğu getirmeye, bu konuda uygulama usul ve esaslarını belirlemeye yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Bilindiği üzere; 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği 19/10/2019 tarih ve

30923 Resmî Gazete'de yayımlanmış olup; anılan Tebliğin;

"IV.1.4. e-Fatura Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu" başlıklı bölümünde;

"a) Aşağıda sayılan mükellef gruplarının e-Fatura uygulamasına dâhil olmaları ve bu Tebliğin 'V.7.' ve 'VIII.' numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde, e-Fatura uygulamasına kayıtlı diğer kullanıcılara faturalarını e-Fatura olarak düzenlemeleri ve bunlardan e-Fatura olarak almaları zorunludur.

...

5- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler.

..."

"IV.1.5. e-Fatura Uygulamasına Geçiş Süresi" başlıklı bölümünde;

"Bu Tebliğin 'IV.1.4.' numaralı bölümde yer alan zorunluluk kapsamına giren mükelleflerden:

...

ç) 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler 1/1/2020 tarihine kadar (2020 veya müteakip hesap dönemlerinden itibaren bu paragrafta belirtilen işler ile iştigal etmek üzere işe başlayacak mükellefler ise işe başlama tarihinden itibaren 3 ay içinde) başvurularını ve fiili geçiş hazırlıklarını tamamlayarak e-Fatura uygulamasına geçmek zorundadır."

"IV.2.4.1. e-Fatura Uygulamasına Dâhil Olan Mükelleflerin e-Arşiv Fatura

Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu" başlıklı bölümünde;

"..... e-Fatura uygulamasına dahil olma zorunluluğu bulunan mükellefler ile isteğe bağlı olarak e-Fatura uygulamasına bu Tebliğin yayım tarihi itibarıyla geçmiş olan mükellefler (faaliyetleri gereği fatura yerine geçen diğer belgeler düzenleyenler hariç) 1/1/2020 tarihine kadar, bu Tebliğin yayım tarihinden itibaren isteğe bağlı olarak ya da bu Tebliğin 'IV.1.4' numaralı bölümü ile e-Fatura uygulamasına geçiş zorunluluğu nedeniyle e-Fatura uygulamasına dahil olan mükelleflerin ise, bu Tebliğin 'IV.1.5.' numaralı bölümünde belirtilen süreler içinde ve/veya e-Fatura uygulamasına isteğe bağlı olarak dahil oldukları süre içinde başvurularını ve fiili geçiş hazırlıklarını tamamlayarak e-Arşiv Fatura uygulamasına da geçmek ve bu tarihten itibaren düzenleyecekleri faturaları, bu Tebliğin 'V.7.' ve 'VIII.' numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde, e-Fatura veya e-Arşiv Fatura olarak düzenlemeleri zorunludur."

"IV.3.5. e-İrsaliye Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu" başlıklı bölümünde;

"Aşağıda belirtilen mükelleflerin e-İrsaliye uygulamasına dâhil olmaları ve düzenleyecekleri sevk irsaliyelerini bu Tebliğin 'V.7.' ve 'VIII.' numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde 'e-İrsaliye' olarak düzenlemeleri ve uygulama kapsamındaki mükelleflerden alacakları sevk irsaliyelerini de 'e-İrsaliye' olarak almaları zorunludur.

....

8- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler.

...."

"IV.3.6. e-İrsaliye Uygulamasına Geçiş Süresi" başlıklı bölümünde;

"Bu Tebliğin 'IV.3.5.' numaralı bölümünde belirtilen mükelleflerin, e-İrsaliye uygulamasına ilişkin başvurularını ve fiili geçiş hazırlıklarını 1/7/2020 tarihine kadar tamamlayarak (11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler 1/1/2020 tarihine kadar) e-İrsaliye uygulamasına geçmeleri ve bu tarihten itibaren düzenleyecekleri sevk irsaliyelerini bu Tebliğin 'V.7.' ve 'VIII.' numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde, e-İrsaliye olarak düzenlemeleri ve kayıtlı kullanıcılardan eİrsaliye olarak almaları zorunludur.

..."

"IV.5.4. e-Müstahsil Makbuzu Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu" başlıklı bölümünde;

"e-Fatura uygulamasına geçmek zorunda olan mükelleflerden faaliyetleri gereği aynı zamanda müstahsil makbuzu düzenlemek zorunda olanlar, 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler ile Başkanlıkça kendilerine e-Müstahsil Makbuzu uygulamasına geçiş zorunluluğu getirilen mükelleflerin bu Tebliğin 'IV.5.5.' numaralı bölümünde belirtilen tarihten itibaren düzenleyecekleri müstahsil makbuzlarını 'e-Müstahsil Makbuzu' olarak düzenlemeleri zorunludur.

..."

"IV.5.5. e-Müstahsil Makbuzu Uygulamasına Geçiş Süresi" başlıklı bölümünde;

"e-Müstahsil Makbuzunu düzenleme zorunluluğu bulunan mükelleflerin, 1/7/2020 tarihine kadar (11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler

1/1/2020 tarihine kadar) (2020 veya müteakip yıllarda e-Fatura uygulamasına geçen ve müstahsil makbuzu düzenleme zorunluluğu bulunan mükellefler e-Fatura uygulamasına geçiş süresi içinde) gerekli başvuruları yaparak e-Müstahsil Makbuzu uygulamasına geçmeleri ve bu tarihten itibaren bu Tebliğin 'V.7.' ve 'VIII.' numaralı bölümlerinde belirtilen istisnai durumlar haricinde, müstahsil makbuzunu 'e-Müstahsil Makbuzu' olarak düzenlemeleri zorunludur."

açıklamaları yer almaktadır.

Diğer Taraftan, 1 Sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliğinin;

"3.2. e-Defter Uygulamasına Dâhil Olma Zorunluluğu" başlıklı bölümünde;

"3.2.1. Aşağıda sayılan mükelleflerin e-Defter uygulamasına dâhil olmaları zorunludur.

1- e-Fatura uygulamasına geçiş zorunluluğu bulunan mükellefler.

..."

3.2.6. e-Defter uygulamasına dâhil olma zorunluluğu bulunan mükelleflerden;

1- e-Fatura uygulamasına geçiş zorunluluğu bulunan mükellefler, e-Fatura uygulamasına geçiş süresi içinde (e-Fatura uygulamasına yıl içinde zorunlu olarak geçen mükellefler bakımından izleyen yılın başından itibaren),

...

e-Defter uygulamasına geçmek ve edefer.gov.tr adresinde format ve standardı belirlenen

defterleri e-Defter olarak tutmak zorundadırlar."

açıklamaları yer almaktadır.

509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin kapsamına giren tüccar ve komisyoncuların sadece "11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre komisyoncu veya tüccar olarak sebze ve meyve ticaretiyle iştigal eden mükellefler" olduğu belirtilmiş olup balık hali tüccar ve komisyoncuları bu kapsama dahil değildir.

Bu itibarla,

-Gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden yaptığınız balık alımlarında, Şirketiniz tarafından bunlar adına müstahsil makbuzu düzenlenmesi,

-Vergi mükellefiyeti bulunanlardan (defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçi, komisyoncu, şirket vb) yaptığınız balık alımlarında ise, söz konusu mükelleflerce Şirketiniz adına fatura düzenlenmesi

gerekmektedir.

Ancak balık hali toptan ticareti ve komisyonculuğu işiyle iştigal etmeniz ve 509 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde e-Fatura ve e-Arşiv fatura uygulamasına geçme zorunluluğunu doğuran diğer şartlardan birini taşımanız halinde, söz konusu elektronik belgelere geçmeniz gerekir. Bu durumda balık hali tüccarlığı veya komisyonculuğu faaliyetleriniz gereği düzenleyeceğiniz faturaları hal tipi belge olarak değil, "SATIŞ" fatura tipi ile düzenlemeniz ve komisyoncu olarak yaptığınız satışları da faturanın "not" alanında satışa ilişkin masrafları gösterip, toplam masrafı ödenecek tutardan manuel olarak düşürerek işlem yapmanız gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN:

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 1/1 maddesinde, Türkiye'de yapılan ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu,
- 10/d maddesinde, komisyoncular vasıtasıyla yapılan satışlarda malların alıcıya teslimi sırasında vergiyi doğuran olayın meydana geldiği,
- 17/4-b maddesinde, Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler tarafından yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'den istisna olduğu,
- 24/b maddesinde ise ambalaj giderleri, sigorta, komisyon ve benzeri gider karşılıkları ile vergi, resim, harç, pay, fon karşılığı gibi unsurların matraha dahil olduğu

hüküm altına alınmıştır.

Mal ve hizmetlere uygulanan KDV oranları, 3065 sayılı KDV Kanununun 28 inci maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak, maddede yer alan sınırlar dahilinde, 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişmeden önce Bakanlar Kurulu, değişiklik sonrasında ise Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir.

Bu kapsamda KDV oranları, 2007/13033 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) eki (I) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %1, (II) sayılı listede yer alan teslim ve hizmetler için %8, sözü edilen listelerde yer almayan vergiye tabi işlemler içinse %18 olarak belirlenmiştir.

Söz konusu BKK eki (I) sayılı listenin 6 ncı sırasında, 2/1/2020 tarihli ve 30996 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1994 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yapılan değişiklik; toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunanlara yapılan balık teslimleri ile bu

malların bunlar tarafından gerçek usule tabi KDV mükelleflerine teslimi %1 oranında KDV'ye tabi tutulması öngörülmüştür.

Aynı BKK eki (II) sayılı listenin "A) GIDA MADDELERİ" bölümünün 1/c sırasında ise, Türk Gümrük Tarife Cetveli (TGTC)'nin 3 no.lu faslında yer alan mallar (0301.10 pozisyonunda yer alan süs balıkları hariç) sayılarak bunlara uygulanacak KDV oranı %8 olarak belirlenmiştir.

Ancak, 13/2/2022 tarihli ve 31749 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak 14/2/2022 tarihinde yürürlüğe giren 5189 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 2007/13033 sayılı BKK eki (I) sayılı listenin 6 ncı sırası yürürlükten kaldırılmış; söz konusu BKK eki (II) sayılı listenin "A) GIDA MADDELERİ" bölümünde yer alan sıraların tamamı, bölüm başlığı ile birlikte olduğu gibi BKK eki (I) sayılı listeye taşınmıştır.

Öte yandan, TGTC'nin 3 no.lu faslında, "Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar" tanımlanmıştır.

Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, Gelir Vergisi Kanununa göre gerçek usulde vergiye tabi olmayan balıkçılardan KDV Kanununun 17/4-b maddesi kapsamında KDV'den istisna olarak veya bu satışa aracılık yapan komisyonculardan KDV'siz olarak almış olduğunuz balıkların Şirketiniz tarafından tesliminde KDV hesaplanması gerekmekte olup, söz konusu balıkların (0301.10 pozisyonunda yer alan süs balıkları hariç);

A) 2/1/2020 tarihine kadar olan teslimlerinde %8,

B) 2/1/2020 ila 14/2/2022 tarihleri arasında yapılacak teslimlerle ilgili olarak

1) Toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunmanız halinde;

(a) Bu yerler içinde gerçek usule tabi KDV mükelleflerine yapacağınız teslimlerinde %1,

(b) Balıkların yalnızca toptancı halindeki veya su ürünleri toptan satış yerindeki kendiışyerinizden, faaliyette bulunduğunuz toptancı halindeki veya su ürünleri toptan satış yerindeki diğer işletmelerden ya da farklı toptancı halleri veya su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunan işletmelerden temin edilmesi şartıyla, bu yerlerin dışındaki mağazalarınızdan/ünitelerinizden gerçek usule tabi KDV mükelleflerine yapacağınız teslimlerinde %1,

(c) Toptancı halleri veya su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunsanız dahi,balıkların, toptancı halleri veya su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunan iş yerleri dışındaki kaynaklardan (hal kayıt sistemine kayıtlı olmakla birlikte toptancı halinde faaliyette bulunmayan diğer işletmeler dahil) satın alınarak, toptancı haline veya su ürünleri toptan satış yerine getirilmeden, bu yerler dışındaki mağazalarınızdan/ünitelerinizden yapacağınız balık teslimlerinde, alıcının gerçek usulde KDV mükellefi olup olmadığına bakılmaksızın %8,

2) Toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunmamanız halinde;satış yaptığınız mükelleflerin toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunması durumunda bu yerler içindeki işletmelere yapacağınız balık teslimlerinde %1,

3) Yukarıda sayılanlar dışında yapılan satışlarda %8,

C) 14/2/2022 tarihinden itibaren teslimlerinde %1

oranında KDV hesaplanması gerekmektedir.

Ancak, toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerlerinde faaliyette bulunsanız dahi, yetiştiricilerden/avcılardan (teslimlerinin KDV'nin konusuna girip girmediğine veya istisnaya tabi tutulup tutulmadığına bakılmaksızın) veya toptancı halleri ve su ürünleri toptan satış yerleri içindeki yahut dışındaki tüccarlardan/komisyonculardan temin edilen balıkların satılması karşılığında alınan komisyon bedelleri (bu hizmetin ifa tarihine bakılmaksızın), söz konusu BKK eki listelerde yer almadığından, genel oranda (%18) KDV'ye tabi tutulacaktır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026